

Капустіна О.І.

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської
обласної ради, м. Харків, Україна*

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ СПІЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ МАЙБУТНІМИ ВИХОВАТЕЛЯМИ В ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Сьогодні в умовах демократизації та гуманізації суспільства важливою постає проблема формування у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями спільних цінностей, які сприяють естетичному ставленню до світу, природного середовища, оточуючих, формуванню стійких переконань, а також духовному і творчому розвитку особистості. Тому актуальність проблеми виховання всебічно розвиненої особистості не може викликати сумнівів.

Слід зазначити, що важливу роль відіграє духовний розвиток молодого покоління, рівень якого визначається саме наявністю спільних цінностей. Соціум на сьогоднішній день висуває нові вимоги, зокрема не тільки володіти вміннями комунікації, а ще мати високу культуру поведінки, що ґрунтується на наявності моральних та естетичних цінностей.

В. Франкл визначив цінності як смислові універсалиї, що кристалізувалися в результаті узагальнення типових ситуацій, з якими людству довелося стикатися в історії [3].

На ціннісній системі особистості акцентував увагу І. Бех, визначаючи її як складний регулятор людської життєдіяльності, що відображує у своїй структурній організації і змісті особливості об'єктивної дійсності та охоплює і зовнішній для людини світ, і власне людину в усіх її об'єктивних характеристиках [1].

Формування цінностей розпочинається в дошкільному віці. Воно пов'язане із збагаченням внутрішнього світу дитини, розвитку її інтересів та потреб. Так, С. Ладивір указувала на те, що цінності відіграють особливу роль під час становлення особистості в дошкільному віці. На думку вченої, вони є регуляторами поведінки, значимими критеріями й стимулами дій особистості в процесі взаємодії з навколишнім світом, стимулюючи її до самовизначення та самоствердження [2].

Саме тому сучасний вихователь закладу дошкільної освіти повинен володіти системою формування спільних цінностей дошкільників, щоб успішно реалізовувати її у своїй професійній діяльності.

У процесі підготовки майбутнього фахівця важливу роль відіграє педагогічна практика, що є одним із найважливіших засобів ефективної підготовки студентів до реалізації завдань дошкільної освіти та органічно поєднує теоретичне навчання майбутніх фахівців із самостійною роботою в закладі дошкільної освіти.

З огляду на це, актуальності набуває проблема формування спільних цінностей у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями в процесі педагогічної практики.

Проблема цінностей є міждисциплінарною і розробляється у філософії (М. Бердяєв, О. Дробницький, М. Каган, І. Кант, Р. Лотце, С. Франк та інші.), етиці (Р. Апресян, М. Гартман, А. Гусейнов, О. Золотухіна-Аболіна та інші.), соціології (М. Вебер, Е. Дюркгейм, Т. Парсонс та інші.), психології та педагогіці (І. Бех, Б. Братусь, Л. Виготський, А. Кір'якова, Д. Леонт'єв, М. Рокич та інші.).

Теоретичні засади формування ціннісних орієнтацій висвітлено у роботах А. Біне, Д. Дьюї, М. Гузик, І. Зязюна, Д. Каллен, В. Караковського, А. Лай, А. Нейлл, Ж. Омельченко, Д. Томлінсона, О. Сухомлинської, В. Франкл, В. Шаталова та інших.

Питання, пов'язані із загальною професійною підготовкою майбутніх фахівців, розглядали у своїх працях А. Алексюк, В. Бобрицька, А. Бойко, Л. Вовк, Н. Дем'яненко, А. Капська, Н. Кичук, Г. Козлакова, В. Кузь, В. Луговий, Е. Лузік, В. Майборода, Н. Ничкало, Д. Ніколенко, О. Олексюк, О. Пехота, О. Савченко, Р. Скульський, В. Семиченко, Р. Хмелюк та інші.

Дослідженням проблеми професійної підготовки педагогів нового покоління у контексті реалізації компетентнісно-орієнтованого підходу займалися В. Анищенко, І. Бех, С. Гончаренко, І. Зязюн, Л. Кондрашова, О. Михайличенко, Г. Пономарьова, О. Сухомлинська, А. Харківська.

Сучасні підходи до професійної підготовки педагогічних кадрів у сфері дошкільної освіти висвітлено в працях Л. Артемової, Г. Беленької, Л. Загородньої, І. Луценко, М. Машовець, Т. Поніманської, С. Попиченко та інших.

Удосконалення змісту та підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти вивчали Т. Андрущенко, Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богініч, А. Богуш, З. Борисова, Е. Вільчковський, Н. Гавриш, Н. Голота, Н. Денисенко, І. Дичківська, Н. Левінець, Л. Козак, К. Крутій, Н. Луцан, І. Луценко, М. Машовець, Г. Сухорукова, Т. Степанова, Т. Поніманська, І. Улюкаєва та інші.

Питання організації та проведення педагогічної практики відображено у роботах С. Аврамчука, О. Архангельського, Г. Балли, І. Бежа, А. Верхоли, П. Гальперіна, А. Біліної, А. Бойко, І. Зязюн, М. Козія, І. Котик, Н. Кузьміна, В. Лозової, Р. Попелюшко, Н. Хміль та інших.

Особливості, організаційні та змістовні аспекти педагогічної практики для майбутніх педагогів дошкільної освіти досліджували Л. Артемова, А. Алексєнко, Г. Беленька, О. Богініч, Ю. Косенко, М. Машовець, Л. Машкіна, Х. Шапоренко.

Разом із тим, проблема формування спільних цінностей у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями в процесі педагогічної практики ще недостатньо досліджена як в теоретичному, так і в методичному аспектах. Аналіз наукових джерел виявив протиріччя між:

- потребою підвищення формування спільних цінностей у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями в процесі педагогічної практики та недостатнім рівнем управління цим процесом;

- потребою модернізації системи формування спільних цінностей у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями в процесі педагогічної практик й недостатньою розробленістю теоретичних основ цього процесу;

- потребою в оцінюванні ефективності формування спільних цінностей у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями в процесі педагогічної практик формування спільних цінностей у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями в процесі педагогічної практик та недосконалістю інструментарію вимірювання її результату.

Отже, проблема формування спільних цінностей у дітей дошкільного віку майбутніми вихователями в процесі педагогічної практики потребує подальших системних досліджень.

Список використаних джерел

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання / І.Д. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Ладивір С. Поле ціннісних орієнтацій старших дошкільників / С. Ладивір // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2015. – № 8. – С. 11-15.
3. Франкл В. Людина у пошуках сенсу / В. Франкл. – Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. – 160 с.